

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for sammenliknende politikk
Adr: Christiesgt. 15, 5007 Bergen
Tlf: 55 58 21 75/78. Faks: 55 58 94 25
e-mail: post@isp.uib.no
Instituttstyrer:
Professor Lars Svåsand
Layout: Terese Zeil

SamPol aktuelt

1/08

Nye bøker

Torstein Hjellum: Politisk korrupsjon som demokratisk problem, Cappelen Akademisk 2007.

Tor Midtbø: Regresjonsanalyse for samfunnsvitere. Med eksempler i SPSS, Oslo, Universitetsforlaget, 2007.

Tor Midtbø: Skandaler i norsk politikk, Oslo, Universitetsforlaget, 2007.

Siri Gloppen and Lise Rakner (eds.): Globalization and Democratization. Challenges for political parties, Bergen, Fagbokforlaget, 2007.

Festskrift for Lars Svåsand:

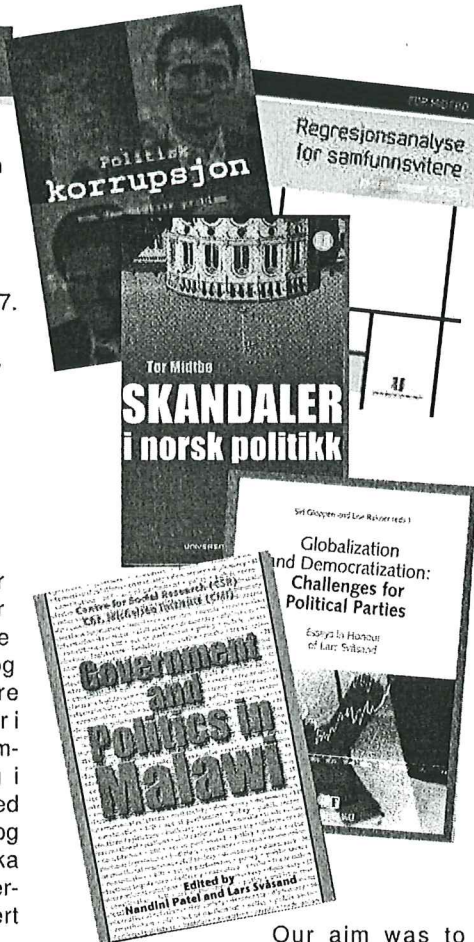
Politiske partier er helt sentrale for demokratiske systemer som vi kjenner dem, men globaliseringsprosessene som preger vår tid stiller partiene - og partiforskningen - overfor store utfordringer. Partienes vilkår og rolle er i endring, både i land som har gjennomgått demokratiske transisjoner og i «gamle» europeiske demokratier. Med denne boka som analyserer partier og partisystemer i Europa, Latinamerika og Afrika hyller sentrale norske og internasjonale partiforskere en respektert kollega.

Nandini Patel and Lars Svåsand (eds.): Government and Politics in Malawi, Blantyre, Kachere Books, 2007

First Book on Politics in Malawi.

A research project aimed at studying Malawi's steady transition to a modern democracy has resulted in the country's first textbook on government and politics.

The research project was designed to study and analyse democratic accountability in the context of the 2004 general elections in Malawi. This election marked the first transition between democratically elected presidents, after the Malawian people in a 1993 referendum voted in favour of multiparty state system.

Our aim was to study the election and the way it was administered. More generally we wanted to analyse how the party system had developed since the multi-party system had been installed, the role of the parliament in relation to the executive system, and the role of the judiciary. We wanted to see all of these elements in relation to each other, and look at how they interacted, says Lars Svåsand, professor in Comparative Politics at the University of Bergen. The project, founded by the Norwegian Programme for Development, Research and Education (NUFU) and initiated in 2003, is a collaborative project between the University of Malawi and the Christian Michelsens Institute. During the project, the need for a book on Malawian politics was mentioned

several times, and with a little extra financial help from the NUFU system, the idea could be realised. The book, Government and Politics in Malawi, provides a comprehensive coverage of Malawian politics, from the 1995 constitution to public sector reform and international relations. Many people contributed to the book - notably from the Centre for Social Research in Malawi - which covers a broad range of political institutions and their functions. Professor Lars Svåsand has co-edited the book together with Dr. Nandini Patel from the University of Malawi.

Hentet fra Global Knowledge, No.2-07, SIU, Kjerstin Gjengedal,

Artikler i fagtidsskrift publisert 2007:

Jan Oskar Engene: "Five decades of terrorism in Europe": The TWEED dataset," Journal of Peace Research, 2007, 44 (1): 109-121

Gunnar Grendstad: Causal complexity and party preference, European Journal of Political Research, 2007 46,(1), 121-149

Siri Gloppen and Rachel Sieder: "Courts and the marginalized: Comparative perspectives" og Siri Gloppen and Edge Kanyongolo "Courts and the Poor in Malawi", International Journal of Constitutional Law, (vol 5 no. 2 April 2007)

Tommy Tranvik and Per Selle: The Rise and Fall of Popular Mass Movements: Organizational Change and Globalization — the Norwegian Case, Acta Sociologica 2007 50: 57-70

Kristin Strømsnes and Jacob Aars: Contacting as a channel of Political Involvement: Collectively Motivated, Individually Enacted", West European Politics, 2007, 30(1): 93-120

Lise Rakner, Lars Svåsand and Nixon S. Khembo: "Fissions and fusions, friends and foes: Party system restructuring in Malawi", *Comparative Political Studies*, Vol 40, No. 9, September 2007, 1112-1137

Stein Kuhnle har publisert artikkelen «O Estado de Bem-Estar Social nos Países Nórdicos» i det brasilianske tidsskriftet *Trabalho em Revista*, Ano 24, no. 293, Dezembro 2006: s. 3637-3640

Christof Schiller and Stein Kuhnle, "Modell Tyskland" under ombygging: mot en stille systemendring? («"Model Germany": Towards a silent system change?»), *Tidsskrift for velferdsforskning* (Norwegian), vol. 10, no. 2, pp. 73-90 (2007)

Stein Kuhnle, «A Globalização e o desenvolvimento das políticas sociais», in Mauricio Godinho Delgado and Lorena Vasconcelos Porto (eds), *O Estado Bem-Estar Social no Século XXI*, Sao Paulo: LTr, pp.88-102 (2007)

Stein Kuhnle, "O Estado de Bem-Estar Social nos Países Nórdicos", in Marucio Godinho Delgado and Lorena Vasconcelos Porto (eds), *O Estado Bem-Estar Social no Século XXI*, Sao Paulo: LTr, pp. 194-200 (2007)

Stein Kuhnle, «The Concept of the Welfare State and the Developmental Welfare State in Scandinavia», publisert paa kinesisk i *Journal of Nanjing Normal University (Social Science)*, no 5, September 2007, s. 11-15

Einar Berntzen, Marcus Buck og Leiv Marsteintredet (2007) «La Política Comparada: A caballo entre historia y función». I De Cueto Noguera, Carlos og Marcus Buck (red.) *Manual de Sistemas Políticos*. (s. 1-24). Granada: Editorial Comares

Noen subjektive inntrykk fra Irak

Av Frank Aarebrot

I tiden 22.11 til 28.11 underviste jeg på et kurs i demokratiutvikling i Irak støttet av Norsk Folkehjelp og Dag Hammarskjöld Stiftelsen i Sverige. Kurset fant sted i Suleimanyah i Kurdistan med 52 deltakere fra hele Irak, men flest kurdere og folk fra Baghdad området. Deltakerne bakgrunn lignet påfallende på den bakgrunn våre egne deltakere har på valgobservatørkursene og menneske-

rettighetsobservatørkursene: Organisasjonsaktivister, lokale administratører, journalister og politifolk. C.a. 20% av deltakerne var kvinner, men denne «minoriteten» gjorde kanskje sterkest inntrykk på meg. Studentenes akademiske nivå var høyt og de deltok i diskusjonene med liv og lyst.

Selve kurset strekker seg over 1 ½ år og dette var den fjerde av til sammen seks samlinger. Den faglige koordineringen sto en gammel sam-poler for; Lars Petter Soltvedt, som er høyskolelektor ved Høyskolen i Buskerud. Mitt eget bidrag var tre dobbeltforelesinger samt innsats som «skuespiller» sammen med Soltvedt i et konfliktløsnings-rollespill arrangert av Erik Aarebrot fra firmaet Uro. Andre forelesere var en svensk person med kurdisk bakgrunn som arbeider i Dag Hammarskjöld stiftelsen og en forsvarsadvokat fra krigsforbrytertribunalet i Baghdad som bl.a. hadde vært med å forsvare Saddam Hussein.

Vi dro inn i Irak med fly via Paris og Amman og ut via Damaskus og Paris på vanlig og trang turistklasse, men vi overnattet fint på reisen både i Amman og Damaskus. I Suleimanyah ble vi mottatt som «konger» – rett inn til kaffe i VIP-loungen på flyplassen mens alt papirarbeid ble utført uten at vi så mye som så en toll eller passkontrollør.

Av mer kuriøse hendelser var et besøk på mitt hotellrom av utviklings- og planleggingsministeren i den Kurdistanske regjering (med bror i Stavanger), et møte med en norsk-talende viserektor på universitetet i Duhok (som kom ens ærend til Suleimanyah for å møte oss) og et intervju med meg ved den politiske redaktøren i den største avisen til PUK partiet (som plutselig – midt i intervjuet – spurte meg om Norges holdning til Mullah Krekar. Mitt motspørsmål om kurderne anså ham som seriøs eller som en klovn ble besvart med at «han er en meget farlig mann»).

Irak og Kurdistan

Suleimanyah var et overraskende normalt sted. Stor byggeaktivitet med mange utenlandske investeringer særlig fra tyrkiske (!), men også iranske firma. Svært lite fra Europa og USA. Sikkerhetssituasjonen var helt uproblematisk i byen, men Norsk Folkehjelp driver et svært mineryddingsprosjekt i fjellene mot Iran der de påstår at man finner verdens største tetthet av landminer etter Iran-Irak krigen. Under-tegnede følte imidlertid intet akutt behov for å vandre i fjellet.

Begge de to PUK politikerne jeg snakket med, så vel ministeren som redaktøren, var åpenbart i den nåværende situasjon tilhengere av et føderalt Irak, med Kurdistan som en

delstat med størst mulig autonomi. De norsk-talende kurderne jeg snakket med var nok betydelig mer «nasjonalistiske» enn de to i ansvarlig posisjon. Denne føderalismen kan ha sammenheng med flere faktorer. Det faktum at Iraks president i dag er kurder spiller nok en rolle. En annen faktor er den interne fordeling av Iraks olje-inntekter. Kurdistan gjør riktignok krav på Kirkuk og oljeresursene der, men kontrollerer ikke området de facto. I det området de faktisk kontrollerer prøver de å oppmuntre til utenlandsk oljeleting, i konflikt med Oljedepartementet i Baghdad og i en situasjon der det irakiske parlament ennå ikke har lykkes i å vedta en ny oljelov. Det er dette spillet DNO er midt oppe i – og som Statoil kan havne i. I dagens situasjon fordeles samtlige av Iraks oljeinntekter til provinsene som en funksjon av provinsenes folketall, noe som gir Kurdistan 17 % av landets totale oljeinntekter. Dette er betydelig mer enn hva inntektene ville vært basert på drivverdige forekomster innen det området den kurdiske regjering faktisk kontrollerer. En god grunn til å være føderalist og ikke separatist!

Oljeinntektene gjør at man ikke betaler inntektsskatt. Når myndighetene i tillegg ikke har turt å avvike Saddam Husseins matvareutdeling i form av gratis matkuponger, er resultatet en avhengighetsskapende økonomi som ikke akkurat oppmuntrer til fornyet eller økt landbruksproduksjon. Kurdistan importerer i dag mat, og mange bønder er blitt byboere med landsbyhuset sitt som sommerhus. Arbeidsledigheten er ganske høy, men ikke desto mindre så jeg gatefeiere fra Bangladesh og værelesespiker fra Filippinene på tilnærmete slavekontrakter. Man kan åpenbart leve som arbeidsledning i dette systemet.

For nyutdannede akademikere utgjør velkvalifiserte flyktninger fra resten av Irak et problem. Hvem ansetter en nyutdannet lege, når alternativet er en erfaren medisinsk spesialist som har flyktet fra Baghdad?

Forholdet til Tyrkia

I skrivende stund har tyrkiske tropper gått inn i irakisk Kurdistan for å bekjempe PKK bevegelsens baser i området. Det kan ikke akkurat påstås at de to ledende partiene i irakisk Kurdistan bejubler disse aksjonene, men i mine samtaler med PUK folk møtte jeg en overraskende stor forståelse for Tyrkias standpunkt i denne saken. De mener likevel at det burde være amerikanernes oppgave, som okkupasjonsmakt, å rydde opp i PKK problemet på irakisk side av grensen. PUK ser åpenbart på PKK som noen gærninger som «ikke

har fått med seg at den Kalde Krigen er over og Sovjetunionen er oppløst».

Problemet for de irakiske kurderlederne er at befolkningen i de grensenære områdene snakker samme dialekt av kurdisk som den som brukes i Tyrkia og at det er klan- og familiebånd på tvers av grensen. Den kurdiske utviklingsministeren innrømmet uten videre at PKK medlemmer kunne bevege seg relativt fritt i landsbyene på irakisk side av grensen – også i noen grad i en by som Duhok. Han var følgelig ikke så spesielt bekymret for måltrettet tyskisk militærinnsats mot PKK baser i fjellene, men derimot var angsten stor for tyrkiske «opprensningsaksjoner» i landsbyer og byer i grensenære områder. Dette kan lett føre til økt sympati for PKK på irakisk side gitt familiebåndene, og det er ikke de irakisk kurdiske partiene særlig interessert i, for å si det mildt.

Holdningen til USAs tilstedeværelse

Blant samtlige kurdere jeg snakket med, høy som lav, var holdningen til amerikanerne preget av en merkkelig blanding av realisme og fantasi. På den ene siden synes det å være enighet om at man ikke kan komme ordentlig i gang med demokratisering og gjenoppbygging før amerikanerne er ute og man er herrer i eget hus. Dette skyldes ikke USA-hat, men er basert på en oppfatning av at amerikanernes tilstedeværelse fører til delvis lammelse av beslutningsevnen til det politiske miljø i Baghdad. Det er ikke vanskelig å forstå realisme i en slik analyse. Det er nok å peke på oljeloven som ikke er kommet på plass, eller – enda mer konkret – at det var stadige strømbuud og at vannet i springen ikke kunne drikkes. Det er jo unektelig merkkelig at selv i Suleimanyah, det sikkerhetssituasjonen er meget god og amerikanerne rimelig populære, har altså Haliburton – eller hvem det nå er som har kontrakten – ennå ikke lykkes i å levere stabil strømforsyning eller drikkelig vann. Gitt størrelsen på disse kontraktene, synes jeg personlig dette stinker!

Mer skremmende, med tanke på det kurdiske folks fremtid, var svaret jeg fikk på følgende spørsmål: «Tror du at når amerikanerne trekker seg ut av Irak, at dette vil skje på grunnlag av en analyse av situasjonen i Irak eller vil det skje på grunnlag av forhold i amerikansk innen-rikspolitikk som utfallet av president-valget i 2008?» Her svarte både redaktøren og ministeren skråsikkert at det ville skje på grunnlag av en analyse av situasjonen i Irak. Etter min mening er ikke dette svaret akkurat preget av realisme. En professor i sammenlignende politikk må være tilgitt når tankene går til hva som skjedde

med armenerne da britene trakk seg ut av Kaukasus i 1917, eller hva som kunne skjedd med jødene da britene trakk seg ut av det Palestinske mandat-området i 1948.

Sekualisering

Suleimayyah er «hovedstaden» i det PUK kontrollerte Kurdistan. Dette partiet er medlem av den Sosialistiske Internasjonale sammen med Arbeiderpartiet og SV. På mitt spørsmål om partiets ideologi understreket ministeren sterkt at målet ikke bare var et sekularisert Kurdistan, men også et sekularisert Irak. Gjennom kontoret til Iraks kurdiske president har man også startet sekulære velferdsprosjekter i sør Irak som en motvekt mot ulike islamistiske bevegelsers veldedighetsprogrammer, som er basert på Islams påbud om å gi almisser til de fattige. En indikasjon på delvis suksess kan være at Presidenten, i motsetning til mange regjeringsmedlemmer faktisk kan reise rundt i sør Irak uten altfor stor fare for sin sikkerhet. PUK har også seller i de kurdiske områdene i nabolandene. Formålet med disse sellene er, i følge ministeren, ikke å fremme drømmen om et Storkurdistan, men å fremme ideen om en sekulær utvikling. Sekulariseringspolitikken omfatter imidlertid ikke en allianse med den marxistiske tyrkisk-kurdiske PKK bevegelsen. PUK anser, som sagt, denne bevegelsen for å være en pest og en plage.

Jeg fikk opplyst at andelen av befolkningen i provinsen som går i Moskeen hver fredag er 12 % - ikke så ulikt våre 7-8 % som går i Kirken hver søndag. Et synlig bevis på sekulariseringen i Suleimanyah er «hijabtettheten». Denne kan synes å være lavere enn den er i Oslo eller Amsterdam! Kvinnene på kurset hadde både tildekket og tildekket hår. Kurderkvinnene var stort sett tildekket, de fra resten av Irak oftere tildekket. Det begge grupper imidlertid hadde felles var et sterkt ønske om å bli kvitt dette undertrykkelsessymbol. En blir slått av kontrasten til islamske flyktningekvinner i Europa, som hevder at hijaben er et frihetssymbol. En av de tildekkede kvinnene fra Baghdad forklarte det så enkelt at dersom hun ikke tildekket håret eller ble fotografert og gjenkjent med tildekket hår, var hun redd for å bli slått i hjel.

Tapre kvinner

Disse kvinnene på kurset gjorde ellers et sterkt inntrykk på meg. Som hun som hadde opprettet en organisasjon mot vold mot kvinner og som hadde fått kontor i den Grønne Sonen i Baghdad. Som enslig kvinne kunne hun imidlertid ikke få bo i den Grønne Sonen og resultatet var at hun hver dag må stille

seg opp i noen av verdens farligste køer – de ved check-pointene inn til området – og der har hun til nå overlevd en bombe og et morterangrep, bare for å komme seg på jobben. Hun gjør det likevel fordi hun synes at problemet med vold mot kvinner er viktigere enn alt.

Dette problemet er omfattende. En fordel med rollespillet var at Erik klarte å få alle deltakerne til å aktivisere seg. Ellers hadde det vært mest unge menn som hadde vært aktive med spørsmål på forelesningene. Noen av de «stille» kvinnene tok mot til seg etter spillet og ba meg om et møte. Tre kvinneaktivister, en kurdisk, en sunni og en shi'a stilte opp og kunne fortelle historier som kunne røre en stein. Det første de ville fortelle meg var at vold mot kvinner ikke hadde noen vesentlig sammenheng med religion. De hevdet faktisk at det om mulig var verre blant sekulariserte irakere. De påpekte at kvinneundertrykkelsen var dypt forankret i normene omkring storfamilie- og klanstrukturene. Altså æresnormer som vi også kjenner til her hjemme fra diskusjonen om æresdrap. Problemet er selvsagt at i et klansamfunn blir ikke slike overgrep og drap normalt anmeldt, så mørketallene er svære.

I denne situasjonen arbeidet disse tre kvinnene med å opprette krisesentre. Man kan bare gjette seg til hvor vanskelig og farlig det er å prøve å opprette et «safe house» i et område der «politimyndigheten» er en militia som utgår fra en klan. Å si at dette krever mot er bare forbokstaven. Jeg er sjelden blitt så imponert over politiske aktivister som jeg ble av disse kvinnene. Kadras innsats i Norge fortjener respekt, men å være en «Kadra» i Irak er intet mindre enn dypt imponerende. Kanskje noe å tenke på for den delen av den norske kvinnebevegelsen på venstresiden som forholder seg taus når Kadra blir banket opp på åpen gate i Oslo, men som er desto mer opptatt av å sikre Grace Reksten plass i Statoilstyret?

Alt i alt var turen uhyre interessant og – ikke minst – fordomsjusterende. Aktive og velskolerte studenter, et flertallsparti som var sekulært, artige samtaler på kafé med vannpipe og arabisk te eller tyrkisk kaffe med engasjerte borgere som snakket utmerket engelsk eller norsk (!), et kort besøk i «det ondes imperium» – Syria – der alle jeg møtte var ekstremt hyggelige og der staten samme dag hadde innstiftet en merkedag for kampen mot vold mot kvinner, og – ikke minst – møtet med noen irakiske kvinner jeg sent skal glemme.

Forskergrupper

Institutt for sammenliknende politikk er organisert i fire forskergrupper: **Issues in Democratization**; **Europeisk Politikk**; **Metodegruppen** og **Kjønn og velferd**. Alle vitenskapelig ansatte er medlem i (minst) en av disse. Gruppene har jevnlig møter hvor masterstudenter og ansatte legger fram arbeider. Dette gir mulighet for tilbakemelding, faglig diskusjon og innsikt i andre forskere og studenters arbeid. Forskningsgruppene har også ansvar for forskningsbaserte substanskurs som utgjør andre semestre av mastergradsstudiet og hvor studentene introduseres til forskningsfelt som er sentrale på instituttet.

Issues in Democratization

Fokus for denne forskergruppen er institusjonsutvikling og politikktutforming i transisjonsregimer og nye demokratier. Målet er å forstå hvordan politikken formes i samspillet mellom politiske institusjoner, prosesser og aktører. Det geografiske fokuset er variert, men med vekt på land som har gjennomgått en transisjon fra autoritære styreformers til politiske system kjennetegnet ved flerparti og demokratiske konstitusjoner i nyere tid (i Latin Amerika, Øst Europa, Afrika sør for Sahara, og deler av Asia).

De som er med fra instituttet: Professorene Lise Rakner og Lars Svåsand, førsteamanuensene Einar Berntzen, Siri Gloppen og Torstein Hjellem og PhD-stipendiatene Lina Gaski, Trude Holme, Leiv Marstein-tredet, Ragnhild Muriaas, og Kurt Henning Tvedt.

Sentrale forskningsfelt:

- Politiske institusjoner og institusjonalisering i Afrika (med særlig fokus på Malawi; Uganda; Zambia; Sør-Afrika, Tanzania)
- Stabilitet og demokrati i Mellom-Amerika
- Politisk utvikling i Kina
- Valgprosesser og politisk representasjon
- Politisk opposisjon og ettpartidominans
- Partier i nye demokratier
- Rettstatsutvikling og domstolenes politiske rolle
- Demokratisering og menneskerettigheter
- Identitet og etniske relasjoner i flerkulturelle samfunn
- Samisk politikk

Europeisk politikk

Institutt for sammenliknende politikk har lange tradisjoner for forskning på området europeisk politikk. Europa-gruppen ivaretar disse tradisjonene på flere måter, blant annet ved å studere betingelsene for demokrati i Europa, enten det gjelder europeisk integrasjon eller politisk utvikling i Øst-Europa, Russland og Balkan, eller nye utfordringer som terrorisme eller migrasjon. Klassiske tema som partisystemer og valgferd i Europa faller også innenfor Europagruppens interessefelt.

De som er med fra instituttet: Professor Frank Aarebrot, førsteamanuensis Jan Oskar Engene (koordinator), forsker Jan Erik Grindheim, stipendiatene Espen Dahle og Frøy Gudbrandsen og universitetslektor Terje Knutsen.

Sentrale forskningsfelt:

- Betingelser for demokrati i Europa
- Europeisk integrasjon
- Valgferd, politisk atferd
- Valgobservasjon og demokrati-assistans
- Menneskerettighetsovervåkning
- Politisk utvikling i Øst-Europa, Russland og på Balkan
- Terrorisme i Europa
- Migrasjon

Metodegruppen

Gruppen har som formål er å studere, undervise og anvende ulike statsvitenskapelige forskningsmetoder. Hovedfokus er på kvantitative metoder og formelle modeller i statsvitenskapelig forskning, men interessen er ikke begrenset til dette. Vi anerkjenner og oppfordrer forsøk på å kombinere ulike metoder og ulike typer av data. Mye innovativ forskning har oppstått is slike møter mellom ulike typer av data og metoder. Gruppen er åpen for forskning basert på individdata så vel som aggregerte data, men ikke begrenset til dette. Når det gjelder det substansielle fokuset, er de sentrale forskningsinteressene politisk atferd og politisk økonomi.

De som er med fra instituttet: Professor Tor Midtbø og Førsteamanuensene Michael Alvarez, Einar Berntzen og Gunnar Grendstad.

Sentrale forskningsfelt:

- Samfunnsvitenskapelig metode
- Politisk økonomi
- Politisk atferd
- Kulturteori, politisk kultur

Velferd og demokrati

Denne forskergruppen vil drive sammenliknende forskning og publisering på høyt internasjonalt nivå innen temaene velferd og demokrati, og samtidig tilby studentene forskningsbasert undervisning og veiledning innenfor områdene. I høstsemesteret 2007 inviterer gruppen til månedlige samlinger med presentasjoner fra stab og studenter, og i vårsemesteret 2008 starter vi opp med mastergradskurset SamPol 322 Rettigheter og representasjon i den skandinaviske velferdsmodellen.

Gruppen har følgende læringsmål:

1. Introdusere studentene til den viktigste litteraturen omkring den skandinaviske modellen i sammenliknende perspektiv med spesiell vekt på individuelle rettigheter og kollektiv representasjon.

2. Fremme en kritisk empirisk og teoretisk refleksjon over den skandinaviske modellens særtrekk og hvordan disse fremstilles i faglitteraturen.

3. Gi en innføring i de viktigste datakildene for komparative studier av velferd og demokrati, og hvordan disse kan brukes i arbeidet med å skrive en masteroppgave.

Gruppens medlemmer:

Stein Kuhnle, Kristin Strømsnes, Nina Raaum, Jan Erik Grindheim, Per Selle, Tord Skogedal Lindén, Dag Wollebæk og Nina Berven.

Sentrale forskningfelt:

- Ideologi, legitimitet og velferd
- Rettsliggjøring og demokrati i den Europeiske Union
- Velferdsstatsreformer i Europa og USA
- Norden – modell for Europa?
- Kjønn, demokrati og velferd i Norden
- Minoritetspolitikk og demokrati
- Politisk deltakelse og demokrati
- Sosial kapital og frivillighet

Notiser

Jan Erik Grindheim er blitt valgt inn i redaksjonsrådet for tidsskriftet Internasjonal politikk, som er det ledende skandinaviskspråklige fagtidsskriftet innen fagområdet internasjonal politikk. Tidsskriftet har bestått i 70 år og er det høyest rangerte ikke-engelskspråklige tidsskriftet på Thomson Scientific Journal Citation Report. Det inneholder en blanding av fagartikler og aktuelt stoff om internasjonal politikk. Redaktører er Benjamin de Carvalho og Halvard Leira ved Norsk utenrikspolitisk institutt.

Ny ansatt

Jeg heter Elisabeth Ivarsflaten og er fra og med høstsemesteret 2007 ansatt som førsteamanuensis ved institutt for sammenlignende politikk. Selv om jeg er vokst opp i Arna, et togstopp fra Bergen sentrum, har jeg tatt all universitetsutdannelsen min utenlands. Jeg vil derfor være et nytt ansikt for de fleste i det samfunnsfaglige miljøet i Bergen.

Mesteparten av mitt publiserte arbeid så langt har handlet om radikale høyrepartier i det vestlige Europa og hvordan de mobiliserer velgere. Et eksempel er artikkelen «What Unites Right-Wing Populists in Western Europe?» som kommer i første nummer av *Comparative Political Studies* i 2008. I denne artikkelen analyserer jeg spørreundersøkellesdata fra *The European Social Survey* (2003). Jeg viser at suksessfulle radikale høyrepartier i de ulike landene mobiliserer rundt mange ulike saker—neoliberal økonomisk politikk, misnøye med økonomien og motstand mot europeisk integrasjon, politisk korrupsjon, og «den grønne agenda.» Det eneste som forener alle disse partiene og kollektivt skiller dem fra de store, tradisjonelle partiene på høyre og venstresiden er at de mobiliserer motstand mot innvandring.

Denne artikkelen skrev jeg i tiden som Postdoctoral Prize Research Fellow ved Nuffield College, Oxford University. Denne stillingen hadde jeg i to år før jeg kom til Bergen og foruten arbeidet med den ovennevnte artikkelen, videreutviklet jeg i løpet av denne perioden doktorgradsavhandlingen min (avlagt samme sted i 2006) til et nesten ferdig bokmanuskript om innvandringspolitikk i det vestlige Europa. Jeg startet også et prosjekt som skal forbedre datagrunnlaget vårt om holdninger til innvandring og multikulturalisme i det vestlige Europa. I dette prosjektet benytter jeg og noen kollegaer fra Storbritannia eksperimentelle metoder til å studere hvor stabile eller lett påvirkelige slike holdninger er. Vi er også spesielt interessert i utbredelsen og styrken av antirasistiske normer i den norske og europeiske konteksten. De første pilotundersøkelsene i forbindelse med dette arbeidet vil finne sted i Bergen høsten 2007.

På undervisningsfronten er jeg foreløpig å finne sammen med Jan Erik Grindheim og Chris Lord på masterkurset Sampol 318 «The EU in Comparative Perspective.» I dette kurset underviser jeg en ny del som heter «Elections, Public Opinion, and Parties»

og er basert på mine egne forskningsinteresser på feltet. I denne delen av kurset ser vi på den ene siden på hvordan tematikken rundt europeisk integrasjon påvirker valg og opinion på landsnivå. På den andre siden studerer vi i hvilken grad valg og referenda virker som mekanismer for å holde politikere ansvarlige på EU-nivå.

Hjertebarnet mitt på undervisningsfronten dette semesteret må dog sies å være det nye obligatoriske mastergradskurset Sampol 304 «Komparativ Metode» (eller «forskningsdesign» som jeg liker å kalle det). I dette kurset lærer studentene at å påvise kausale sammenhenger i samfunnsvitenskapen er særdeles utfordrende og at vi derfor trenger et stort og mangfoldig metodologisk verktøyskrin. Alle metoder har sine styrker og svakheter, så det gjelder å vite hva disse er og om mulig å kombinere dem på en lur måte. Dere har med andre ord fått en metodologisk pluralist i rekkene.

Mastergrad i demokratibygging i gang

I 2005 etablerte instituttet en ny, erfaringsbasert mastergrad i demokratibygging. Bakgrunnen for dette var en økende etterspørsel etter kurs som forklarer og problematiserer demokratisering og demokratibygging.

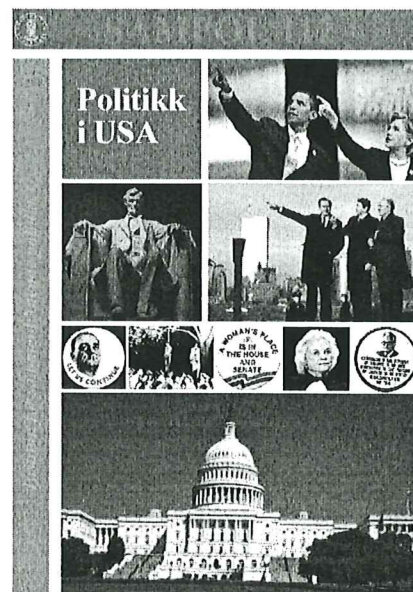
Demokratibygging i bred forstand er sentralt for å bygge fredelige samfunn hvor innbyggernes stemme blir hørt gjennom deltakelse i demokratiske prosesser. Instituttet tilbyr enkeltkurs innen internasjonal valgobservasjon, menneskerettighetsobservasjon, korrupsjonsgranskning og demokratiassistanse, i tillegg til et spesialtilpasset metodekurs. Dersom man ønsker å ta mastergraden i demokratibygging, må man ta tre av de fire kursene instituttet tilbyr, i tillegg til metodekurset før man kan starte arbeidet med masteroppgaven.

I høst ble de første åtte formelt tatt opp på mastergraden og tildelt veiledere. Etter planen skal masteroppgavene leveres i juni 2008.

For mer informasjon om mastergraden eller enkeltkurs, se mastergradens nettsider på www.uib.no/demokrati. Våren 2008 vil instituttet kjøre enkeltkurs i internasjonal valgobservasjon og i korrupsjonsgranskning.

"Ampol ved Sampol"

Universitetet i Bergen har fått et nytt bachelorprogram i USA-studier. Dette er et samarbeid mellom fem institutt ved Det humanistiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet, inkludert fagene historie, sammenlignende politikk, religionsvitenskap og engelsk.

Sampol tilbyr emnet SAMPOL112: POLITIKK I USA

Dette er et emne på 15 studiepoeng som det undervises på i vårsemesteret.

I emnebeskrivelsen til Sampol 112 fremheves det at: USA er ikke bare et nytt land fordi det ble etablert etter større sivilisasjoner som Kina, India og Europa. Det er også et aldrende land fordi det kan spore sine politiske institusjoner lengre tilbake enn de fleste land i verden i dag. Samtidig er USA den mektigste statsdannelsen verden har sett. Emnet går på innsiden av denne store statsdannelsen og gir en innføring i det politiske systemet i USA med tema som grunnloven, maktforholdet (mellom presidenten, kongressen og høyesterett), føderalisme (forholdet mellom sentralmakten og delstatene), konfliktlinjer, partisystemer, politisk deltaking og det territoriale aspektet ved politikken.

Gunnar Grendstad er leder for programstyret for bachelorgraden USA-studier. Cirka 40 studenter er tatt opp på programmet.

Hovedoppgaver levert mai 2007

Baumann, Kristian: «Nå også med ekstra krutt! « EU som forsvars – og sikkerhetspolitisk aktør sett i lys av franske, britiske og tyske forsvarsstrategier på 1990-tallet. En liberal mellomstatlig analyse.

Berg, Ingvild Skogseth: I demokratiets navn. En integrativ metode til analyse av demokratisammenbrudd etter Den tredje bølge. Alberto Fujimoris selvkupp i Peru i 1992.

Berg, Lars Øivind: Nødvendigheten av frihet og behovet for beskyttelse. Den historiske oppfatningen av individuell frihet, og den offentlige diskursen etter 11. september 2001.

Bergseth, Gyrid Havåg: A Europe of the Able? An Analysis of Sub-National Mobilisation through Regional Offices in Brussels.

Degnepoll, Lars Petter: Nasjonalisme mellom sosialisme og fascisme. Ideologiske likskapar mellom kommunistpartiet av Den Russiske Føderasjon, og Det liberaldemokratiske parti i Russland.

Gunnerud, Camilla: Assessing the civil society's situation in Ethiopia - a study of the current student movement and civil society's contribution to consolidating democracy.

Hagatun, Terje: Demokratisk Transisjon, Konsolidering, og Avkonsolidering. En Sammenliknende Analyse av den Demokratiske Utviklingen i Venezuela og Colombia etter 1958.

Johnsen, Ida Gudding: Mot en felles innvandrings- og asylpolitikk i EU: En diskursanalyse av politikken utvikling i transisjonsfasen 1999-2004.

Kvam, Jenny Utne: Decentralization of Wildlife Management. A comparative analysis of Wildlife Management. A comparative analysis of Norway and Namibia.

Kvamme, Trond: Sentralitet og finansiell handlingsfrihet – norsk kommuneøkonomi i et sentralstedsperspektiv. En kvantitativ analyse av norske kommuners finanser, 1996 – 2005.

Løken, Geir Olav: Taxation without representation? Mapping public

contention on EU/EEA matters in the Norwegian Public Sphere.

Nilsen, Ingvill Sjøvold: Nationalism and the Israeli-Palestinian peace negotiations. A comparative case study of four cases.

Staaland, Anette: Postconflict Elections: The Divergent Outcomes of Angola and Mozambique.

Rosenvold, Jonas: Velferd, Utjamning, Fattigdom: Problemrepresentasjoner i tre stortingsmeldinger om velferds-politikk 1995-2002.

Aarebrot, Erik: Manifest reality. Examining the impact of European Party manifestos on national party manifestos, a study of the European Greens.

Ursin, Lars Holger: Tankemeklerne. Norske og amerikanske tankesmier i et komparativt perspektiv.

Masteroppgaver levert februar / mars 2007

Andersen, Marthe Lillefjære: Delegative democracy: Same game - new wrapping? A Comparative Analysis of Presidential Powers in Post-Transitional Argentina 1983 – 2006.

Bismo, MathiasLeverte: EU Enlargement - for whom? An inquiry into the class character of enlargement conditionality towards Poland, Hungary and the Czech Republic.

Hustadnes, Gjermund: Globalisering, skatt og velferd. Ein komparativ tids-serieanalyse av Sverige, USA og Tyskland 1970 til 2000.

Køhn, Sigrid: Civil-Military Relations in Venezuela (1958-2006) – A comparative perspective.

Petersen, Stina: Peacebuilding and Democratic Consolidation in Post-war Guatemala: A Comparative Assessment of the Impact of Civil-Military Reforms in the Guatemalan Peace Accords.

Sandmo, Ole Andreas: Demokratiets epikrise: Grunnlaget for et levedyktig demokrati i Bolivia.

Lindkvist, Ida: Capital Controls and Corruption.

Masteroppgaver levert mai 2007

Brevik, Ragnar: Internstatlig ansvarlighet: Korrupsjonskontroll og demokrati i Chile og Ecuador.

Bøe, Monica: Explaining slow motion breakdown in Ecuador.

Engervik, Lisa Landsverk: This way to prosperity! Explaining changes in the World Bank's Development Paradigm 1946-2000.

Kristiansen, Kenneth: No Compromise – No Democracy Pacts. Threats and Nested Games as Approaches to the Belarusian and Russian Transitions.

Moe, Jan Bjarne: Measuring American conservatism. Temporal and regional variations.

Loe, Runa: Does oil impede democracy? Evaluating the political transition in Kazakhstan.

Orvik, Maria Bakke: Regionalisering og tradisjonell regionalisme i følge med europeisk nyregionalisme? – Ei komparativ analyse av norsk og dansk regiondebatt sett i lys av Distrikts- og Strukturkommissjonen sine arbeid.

Ryen, Erik: Is small beautiful? A comparative analysis of six EU-presidencies.

Sangnes, Ane Emilie: Konflikt i krysningpunktet mellom maktutredning og maktutøvelse: En diskursanalytisk tilnærming til utvalgte publikasjoner fra Makt- og demokratiutredningen 1998-2003.

Skinlo, Tor-Einar: «Old» and «new» authoritarianism in Tanzania. – Theoretical, methodological, and empirical considerations.

Sund, Ove: Superpower Influence and its Effects. An assessment of US foreign policy 1950-2000.

Weum, Janicke: Post-Sovjet States' *de jure* Accommodation of the Russian-Speaking Minority. – A comparative Analysis of Latvia, Lithuanina and Moldova.

Masteroppgaver levert september 2007

Een, Arild: Explaining Cross-National Variation in Voter Turnout: Aggregate and Temporal Patterns

Øystein Stavø Høvig: Det stille sporskiftet i velferdsstaten. Om innføring av aktivisering i sosial- og arbeidsmarknadspolitikken i Europa på 90-talet.

Jacobsen, Marit: Sivilsamfunnets demokratiske rolle. Er Norge og Danmark så ulike?

Olsen, Ernst: Massesamfunnet Redux – En universell modell som forklarer endringer og ulike utfall i demokratiseringsprosessen.

Meling Eirik: Brød eller sirkus. En tidsserieanalyse av TV-debatters innflytelse på partioppslutning i stortingsvalgkampen 2005.

Vardheim, Ingvild: Politiske årsaker til korrupsjon i demokratiske og autoritære regimer. En kvantitativ analyse.

**Masteroppgaver
levert november / desember
2007**

Anne Cecilie Bentsen: Strategisk tilpasning eller vedvarende sosialisering? En analyse av effekten av påvirkning fra OSSE, Europarådet og EU på latvisk minoritetspolitikk fra 1991 til 2006.

Inga Brautaset: Fargerevolusjoner i den postsovjetiske gråsonen. En analyse av innenlandske og utenlandske aktørers effekt på transisjon i Ukraina (2004) og Hviterussland (2006)

Kari K. Heggstad: New and Old States compared. (Chad and Nigeria)

Kjetil Sudmann Larssen: Regional Variations in Radical Party Support. Testing existing theories of radical right party support against French regional elections, 1986 – 2004.

Marthe Nordtug Stornes: Strategic Unity in Diversity? An analysis of the extent to which the European Security Strategy has had a function in the conduction of ESDP operations.

Sunniva Strand: US foreign aid policies in Jordan. The correlation between economic and political liberation in Jordan.

Vidar Tvedt: Demokrati og fattigdomsreduksjon i Afrika. Interaksjonsmodeller i regimeanalyse.

Helga Østtveit: Rett og politikk. En studie av prosessen frem mot vedtakelsen av Finnmarksloven.

Fifth International Master Course:

**Russian Politics and
Institutions in a
Comparative Perspective**

To be given at the MGIMO
university, Moscow
March 24. - May 10. 2008.

This seven weeks Master course gives 15 points according to the Bologna Agreements. Students will be enrolled in the MGIMO university and lodged on students dormitories.

Application deadline: December 30th 2007. (The deadline is set early because of organizational needs, the importance to apply for visa in time, and the time needed to apply for the Norwegian gebyrstipend).

For further information on the course and application procedure, please contact professor Stein Ugelvik Larsen Department of Comparative Politics, University of Bergen, Norway: phone 47 55 58 21 12 – email stein.larsen@isp.uib.no or Senior Executive officer Jørgen Melve, University of Bergen, Norway: phone 47 55 58 21 55 - email: jorgen.melve@sos.uib.no or directly to professor Michael Ilyin, email: ilyin@polistud.ru, or email: melville@mgimo.ru

You will also find more information of the web sites: www.Mgimo.ru or Department of Comparative Politics, UiB www.sv.no/sampol